

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 328/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. júla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. K. P., H., zastúpenej advokátom JUDr. P. P., H., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Západ, oddelenia vyšetrovania v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ 12/BOK-ZA-2011 v súvislosti s kontrolou jej listovej korešpondencie s manželom, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. K. P. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júla 2011 doručená sťažnosť JUDr. K. P., H. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. P. P., H., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Západ, oddelenia vyšetrovania (ďalej len „policajný orgán“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ 12/BOK-ZA-2011 v súvislosti s kontrolou jej listovej korešpondencie; otvorením jej listu z 26. októbra 2010 adresovaného manželovi, ktorý bol v tom čase vo väzbe..., z ktorej bol 2. novembra 2011 prepustený.

Sťažovateľka v sťažnosti najmä uvádza, že *«je manželka JUDr. P. P., ktorý je obvinený uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky - úradu boja proti organizovanej kriminalite č. k. ČVS: PPZ-243/BOK-ZA-2010 zo spáchania zločinu krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 ods. 1, ods. 3 písm. a/, písm. b/ Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. h/ a § 140 písm. c/ Tr. zákona formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zákona. Uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej aj ako „špecializovaný trestný súd“) sp. zn. Tp 89/2010 z 22. 10. 2010 bol manžel sťažovateľky podľa § 71 ods. 1 písm. b), písm. e) Trestného poriadku vzatý do väzby s tým, že väzba u sťažovateľa začala plynúť dňom 20. 10. 2010 od 10.36 hod. a vykonávala sa v... Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Tost 31/2010 bolo uznesenie Špecializovaného trestného súdu podľa ustanovenia § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku z 22. 10. 2010 zrušené ako nezákonné a manžel sťažovateľky bol prepustený na slobodu dňa 02. 11. 2010.*

Sťažovateľka zaslala manželovi dňa 26. 10. 2010 list na adresu do... Po prepustení manžela sťažovateľky na slobodu dňa 29. 11. 2010 bola manželovi sťažovateľky doručená korešpondencia z..., ktorá okrem iných zásielok obsahovala aj list sťažovateľky, ktorý bol otvorený. Následne manžel sťažovateľky požiadal o stanovisko ÚVV..., kto a kedy predmetné zásielky vrátane listu sťažovateľky otvoril. Vedúci úseku administratívy OPO ÚVV... v liste zo dňa 07. 12. 2010 oznámil manželovi sťažovateľky, že uvedené zásielky vrátane listu sťažovateľky boli po doručení do ÚVV... následne zaslané orgánu činnému v trestnom konaní, ktorý ich ako otvorené následne späť zaslal do ÚVV..., odkiaľ boli zaslané sťažovateľovi na adresu trvalého pobytu. Na základe žiadosti manžela sťažovateľky sa k otvoreniu korešpondencie po prepustení z väzby jej manžela vyjadril aj vyšetrovateľ

Prezídia policajného zboru SR a to vyhotovením záznamu zo dňa 7. 1. 2011, do ktorého sťažovateľ nahliadol po prvý krát až 12. 5. 2011, pričom v rovnaký deň sa o tom dozvedela aj sťažovateľka. V zázname vyšetrovateľa zo dňa 7. 1. 2011 sa uvádza, že vyšetrovateľ nevedel, že v čase vykonávania kontroly korešpondencie dňa 8. 11. 2010 a 9. 11. 2010 bol manžel sťažovateľky z väzby prepustený a prvýkrát sa to dozvedel od samotného manžela sťažovateľky dňa 7. 12. 2010.».

Na základe uvedeného sťažovateľka tvrdí, že „došlo k zásahu do ústavou garantovaného práva na súkromný život tzv. listové tajomstvo, nakoľko bolo zrejmé, že manžel sťažovateľky je na slobode a teda nie je možné cenzurovať a nahliadať do jej osobnej korešpondencie. Na dôvažok uvádzam, že k nahliadnutiu do korešpondencie a jej následnému cenzurovaníu neexistuje ani zákonný podklad...“. Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje na príslušné ustanovenia zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov a na tomto základe konštatuje, že „oprávnenie nahliadať do korešpondencie obvineného nie je žiadnymi právnymi predpismi dané orgánom činným v trestnom konaní vrátane vyšetrovateľom Prezídia policajného zboru - odboru úradu boja proti organizovanej kriminalite a to nielen počas trvania väzby obvineného, ale najmä vtedy, keď je obvinený prepustený na slobodu“.

Sťažovateľka tvrdí, že jej manžel „žiadal o nápravu prokurátora, ten však protiprávny stav neodstránil“, a v nadväznosti na to tvrdí, že „V systéme orgánov štátnej moci neexistuje žiaden orgán okrem, Ústavného súdu SR, ktorý by mohol konštatovať nezákonnosť a protiústavnosť uvedeného konania príslušníka Prezídia policajného zboru Slovenskej republiky.“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd o nej takto rozhodol:

„1. Prezídium Policajného zboru. Úrad boja proti organizovanej kriminalite, odbor Západ, oddelenie vyšetrovania v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-12/BOK-ZA-2011 porušili základné právo sťažovateľky podľa článku 22 ods. 1 a 22 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 1 a ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v

súvislosti so kontrolou korešpondencie sťažovateľky s jej manželom po prepustení manžela sťažovateľky z väzby.

2. Sťažovateľke JUDr. K. P. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Eur (slovom pätnásťtisíc eur), ktoré je Prezídium Policajného zboru Slovenskej republiky povinné jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Sťažovateľke JUDr. K. P. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 312,22 Eur, ktoré je povinné vyplatiť sťažovateľke Prezídium Policajného zboru Slovenskej republiky, a to účet jej právneho zástupcu JUDr. P. P., advokáta do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 22 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom policajného orgánu v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ 12/BOK-ZA-2011 v súvislosti s kontrolou (otvorením) jej listu z 26. októbra 2010 adresovaného manželovi, ktorý bol síce v čase napísania listu vo väzbe, ale 2. novembra 2011 bol z nej prepustený na slobodu.

Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú.

Podľa čl. 22 ods. 2 ústavy nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Z § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Zmysel a účel princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného

súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany, a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka v danom prípade namieta porušenie svojich ústavou a dohovorom garantovaných práv postupom policajného orgánu súvisiacim s kontrolou (otvorením) jej listovej korešpondencie, pričom tvrdí, že okrem ústavného súdu neexistuje žiadny orgán štátnej moci, ktorý by bol oprávnený „konštatovať nezákonnosť a protiústavnosť uvedeného konania príslušníka Policajného zboru Slovenskej republiky“. S uvedeným tvrdením sa ústavný súd nestotožňuje.

Za právne prostriedky nápravy, ktoré v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovatelia musia vyčerpať pred podaním sťažnosti ústavnému súdu v obdobných veciach, ako je vec sťažovateľky, ústavný súd podľa svojej ustálenej judikatúry považuje aj podnet a tiež opakovaný podnet podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o prokuratúre“ (pozri § 31 až § 37 tohto zákona, pozn.)]; ústavný súd totiž považuje podnet a opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre za také právne prostriedky nápravy, ktoré zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje (m. m. napr. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05, IV. ÚS 28/2010 atď.), a to aj vo vzťahu k tým právam, ktorých porušenie sťažovateľka namieta touto sťažnosťou.

Sťažovateľka síce tvrdí, že jej manžel „žiadal o nápravu prokurátora, ten však protiprávny stav neodstránil“, nijako však nepreukazuje, že k tomu naozaj došlo, a už vonkoncom nie to, akými právnymi prostriedkami jej manžel o to žiadal, t. j. či využil v danom prípade všetky právne prostriedky nápravy, ktoré mu poskytuje zákon o prokuratúre, teda aj podnet a následne aj opakovaný podnet. Z povahy veci vyplýva, že sťažovateľka v danom prípade, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), musí nielen tvrdiť, ale aj preukázať, že v danom prípade márne vyčerpala všetky právne prostriedky nápravy podľa zákona o prokuratúre.

Ústavný súd v posudzovanej veci nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľku, aby preukázala, či skutočne vyčerpala v danom prípade všetky právne prostriedky nápravy podľa zákona o prokuratúre, teda podnet, ako aj opakovaný podnet, pretože v danom prípade prichádza do úvahy aj uplatnenie ďalšieho právneho prostriedku ochrany tých jej práv, ktorých porušenie touto sťažnosťou namieta. Z povahy veci totiž vyplýva, že ňou namietaný postup policajného orgánu možno kvalifikovať ako nesprávny úradný postup, pričom uplatnenie zodpovednosti za takýto postup upravuje zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“).

Z § 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci aj nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 9 ods. 1 druhej vety zákona č. 514/2003 Z. z. za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

Z § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku.

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde (rozumej všeobecnom súde, pozn.).

Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'učinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Z citovaných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. zjavne vyplýva, že sťažovateľka sa môže účinne domáhať ochrany svojho základného práva podľa čl. 22 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom podľa tohto zákona, ktorý má z hľadiska princípu subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu, prednosť pred

podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (rovnako tak ako podnet a opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre, pozn.).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2011